

SOCIALNI SPORAZUM ZA OBDOBJE 2015–2016

I. UVOD

Slovenija se je v času finančne in gospodarske krize soočila z enim najvišjih padcev gospodarske aktivnosti med državami EU (v Sloveniji 8,5 % v letu 2009, povprečje EU 4,5 %, vir: UMAR), kar se je posledično odražalo v povečani stopnji brezposelnosti (od leta 2008 do leta 2013 se je število delovno aktivnih v Sloveniji zmanjšalo za 9,7 %, vir: UMAR), povečanem pritisku na sisteme socialne varnosti (28 % povečanje proračunskih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v obdobju od leta 2009 do leta 2013), zmanjšanih prihodkih države in naraščanju javnega dolga. Nevarnosti recesijske spirale se je Slovenija izognila z dosedanjimi naporji in razumevanjem tako socialnih partnerjev kot vlade o nujnosti sprejetja varčevalnih ukrepov za stabilizacijo notranjega in zunanjega položaja države.

V drugi polovici leta 2013 in pretežnem delu leta 2014 so ključni ekonomski kazalniki in kazalniki na trgu dela pričeli odražati spodbudnejše stanje in postopen izhod Slovenije iz primeža gospodarske in finančne krize. K boljšim rezultatom je najbolj pripomogla rast investicij in izvoz.

Kljub optimističnim signalom, ki jih daje nadpovprečna rast izvoza in trga investicij, pa je gospodarska rast, odvisna od konjunktura naših izvoznih trgov, negotova, s tem pa tudi socialni in ekonomski položaj Slovenije in njenih državljanov. Zato je potrebno takoj in v prihodnjih letih nadaljevati s sistemskimi ukrepi, ki bodo krepili domačo potrošnjo, izboljšali dejavnike konkurenčnosti poslovnega okolja, dviga produktivnosti gospodarstva ter ekonomske in socialne varnosti.

To je temelj za izhod Slovenije iz krize in hkrati pogoj za stabilen in vzdržan javnofinančni okvir, skladen z Ustavo Republike Slovenije in zavezujočo EU zakonodajo na področju urejanja javnih financ. Le razvojno naravnana, družbeno odgovorna in gospodarsko ter socialno uspešna Slovenija, z zagotovljenim primerljivim poslovnim okoljem, bo namreč lahko zagotavljala blaginjo prebivalstva in kakovostno raven socialne države. V procesu okrevanja in izboljševanja gospodarskega stanja v državi pa ne smemo pozabiti na tiste, ki jih je kriza najbolj prizadela.

Zagotavljanje socialnega tržnega gospodarstva ter ustrezne ravni socialne varnosti, ki temelji na načelih solidarnosti in pravične prerazporeditve bremen, mora postati ena izmed prioriteta delovanja podpisnikov tega sporazuma.

Cilji socialnega sporazuma

Socialni sporazum opredeljuje temeljne zaveze in usmeritve delodajalcev, sindikatov in Vlade Republike Slovenije za izvajanje aktivnosti v letih 2015-2016, ki bodo usmerjene v:

- Nov razvojni zagon temelječ na znanju, izkušnjah in inovativnosti za nova kakovostna delovna mesta, višji dodani vrednosti in trajnostnemu razvoju družbeno odgovornega gospodarstva in javnega sektorja.
- Zmanjševanje brezposelnosti s posebnim poudarkom na ranljivih kategorijah.
- Uvedbo aktivnosti za odpravo krize vrednot v naši družbi, ki se kaže v nespoštovanju zakonov in predpisov, korupciji, nepravilnem bogatenju posameznikov in posameznic ter vedno večji

neenakosti, načrtnem uničevanju podjetij, prenašanju denarja v davčne oaze, izogibanju plačevanja davkov in prispevkov za socialno varnost.

- Krepitev konkurenčnosti poslovnega okolja za vzdržno gospodarsko rast in povečanje globalne konkurenčnosti Slovenije z zmanjšanjem administrativnih obremenitev gospodarstva, zagonom investicij in spodbujanjem gospodarskega sodelovanja.
- Ustvarjanje pogojev za zagotovitev ohranitve in razvoja ekonomske in socialne varnosti ter učinkovitega sistema socialnega varstva temelječega na načelu pravičnosti, solidarnosti in enakega dostopa.
- Dosledno spoštovanje načel Resolucije o normativni dejavnosti pri oblikovanju in sprejemanju zakonodaje in podzakonskih aktov.
- Krepitev in razvoj ekonomske demokracije.
- Krepitev notranjega povpraševanja.
- Krepitev optimalnosti, učinkovitosti in kakovosti javnega sektorja.
- Ureditev sistema dolgotrajne oskrbe in osebne asistencije pri čemer bo, ob soglasju socialnih partnerjev glede temeljnih vprašanj, v letu 2015 vložen predlog zakona v zakonodajni postopek.
- Izračun višine minimalnih življenjskih stroškov se izvede v letu 2016 in v skladu z obstoječo zakonodajo se opravi uskladitev višine minimalnega dohodka, ki je podlaga za izračun socialnih transferjev.

Socialni dialog predstavlja temelj za doseganje širokega družbenega soglasja o prihodnjem razvoju Republike Slovenije in pomembno demokratično vrednoto, ki jo je potrebno utrjevati, razvijati in poglobljati. Uspešno voden in spoštovan socialni dialog predstavlja predpogoj za uspešen in trajen razvoj države. Osrednje mesto takšnega dogovarjanja bo Ekonomsko socialni svet, ki bo še naprej zagotavljal ustrezen okvir za razpravo.

O temeljnih vprašanjih s področja delovno pravne zakonodaje, zdravstva in pokojninskega zavarovanja ter plačnega sistema v javnem sektorju bo potrebno soglasje socialnih partnerjev.

II. CILJI IN UKREPI PO PODROČJIH

1. FINANCE

1. 1. Cilji

Ključni cilji ekonomske politike države v obdobju 2015-2016 bodo:

- postopna javnofinančna konsolidacija z uveljavljanjem ukrepov za vzdržnost javnofinančnih izdatkov. Ključni cilj mora biti razvojno naravnani proračun;
- učinkovito delovanje bančnega sistema;
- učinkovito upravljanje podjetij v državni lasti in preudarna privatizacija;
- razdolževanje in prestrukturiranje podjetij.

1. 2. Ukrepi

- Razpoložljiva javna sredstva je treba usmeriti v kakovostne investicije in tisto javno porabo, ki najhitreje in v največjem deležu vpliva na rast BDP.
- V letu 2015 in 2016 se dosedanje nominalne stopnje davkov, taks, prispevkov in drugih javnofinančnih dajatev ne bodo povečevale, niti se ne bodo uvajale nove oblike javnofinančnih obremenitev gospodarstva, razen v primeru višje sile, ko mora Vlada nujno ukrepati, ker so se zaradi višje sile nepričakovano spremenile makroekonomske okoliščine. To ne preprečuje uvedbe davka na nepremičnine, ki bo nadomestil dosedanje nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, v splošnem pa se skupna obremenitev gospodarstva, ki je že do sedaj plačevalo to dajatev in posameznikov, ne bo povečala. V letu 2015 se pripravi celovita analiza obstoječih javnofinančnih bremen in usmeritve za prestrukturiranja le-teh, ki se začne realizirati v letu 2016 (npr. davčne razbremenitve plač, regresa, ipd.). Izhodišča za pripravo usmeritev za prestrukturiranje javnofinančnih bremen izhajajo iz načela pravične in enakomerne porazdelitve javnofinančnih bremen, cilj prestrukturiranja pa je zagotoviti stabilen vir financiranja dogovorjenih skupnih in javnih potreb, izboljšati dejavnike konkurenčnosti in dviga produktivnosti gospodarstva z varovanjem delovnih mest in aktivnostmi za ustvarjanje novih delovnih mest. Navedena izhodišča in ukrepi za prestrukturiranje javnofinančnih bremen morajo biti sprejeti v soglasju s socialnimi partnerji.
- Nadaljevati in povečati učinkovitost izterjave neplačanih obveznosti do vseh javnih blagajn, uvesti dodatne ukrepe za boj proti sivi ekonomiji ter vsem oblikam izogibanja plačila davkov, vključno s prenosom sredstev v davčno ugodnejša območja in prispevkov za socialno varnost, posebej z okrepitvijo preglednosti in učinkovitosti inšpekcijskega nadzora. Učinkovito izterjavo in pobiranje javnih dajatev spodbujati z motiviranjem plačevanja davkov in uvedbe še učinkovitejših kazenskih sankcij.
- Dokončati je treba prestrukturiranje bank z namenom, da bodo banke zagotovile učinkovit servis gospodarskim subjektom, za slednje pa zagotoviti postopke za hitro finančno in poslovno prestrukturiranje, kar je treba na primeren način podpreti tudi z ukrepi za prestrukturiranje davčnega dolga delujočih poslovnih subjektov. Za primer nujnosti nadaljnjih dokapitalizacij bank bo vzpostavljen poseben sklad za reševanje bank, ki se bo financiral s prispevki bank.
- Pregledati vso veljavno zakonodajo in pospešiti spremembe predpisov in praks na davčnem področju, z namenom poenostavitve postopkov. Deregulacija in odpravljanje administrativnih

ovir na področju izpolnjevanja davčnih obveznosti ne sme biti na škodo učinkovitosti nadzora in pregona nedovoljenih ravnanj.

- Pogosto spreminjanje zakonodaje, predvsem na področjih, ki zadevajo širok krog zavezancev (na primer: davčno področje, javnonaročniška zakonodaja) ne prispeva k pravni varnosti v državi, zato je treba k spremembam pristopiti sistematično in na podlagi analiz obstoječega sistema, s čim širšim konsenzom in ob upoštevanju Resolucije Državnega zbora o normativni dejavnosti.
- Optimizacija postopkov investiranja v javnem sektorju skladno z novo Direktivo EU o javnem naročanju, ki mora biti implementirana v letu 2015 ter preučitev možnosti za dopolnitev Uredbe o zavarovanju pri javnem naročanju, ki bo zahtevala razumne pogoje zavarovanja z bančnimi in drugimi garancijami.
- Vzpostavitev mehanizmov za učinkovito upravljanje kapitalskih naložb države in sprejem Strategije upravljanja kapitalskih naložb in drugih potrebnih dokumentov upravljanja po ZSDH-1, katerih cilj bo zagotavljanje ustrezne donosnosti naložb ob hkratnem zagotavljanju drugih narodnogospodarskih in socialnih ciljev države ter dvig vrednosti teh naložb z zagotavljanjem ustreznih pogojev za razvoj podjetij v lasti države.
- Nadzorovana in strateško preiščena privatizacija podjetij bo na podlagi sprejete Strategije upravljanja kapitalskih naložb države potekala s ciljem, ki ga bo določila strategija upravljanja kapitalskih naložb, transparentnosti in odgovornosti. Vlada se bo o predlogu strategije upravljanja kapitalskih naložb predhodno posvetovala s socialnimi partnerji (podpisniki sporazuma). Pri izvedbi privatizacije bodo ob upoštevanju zavezujočih direktiv in pravil o dodeljevanju državnih pomoči, vključeni pogoji za umik države iz lastništva, tako da se zagotovi razvoj podjetja, ohranitev delovnih mest, sedež podjetja v Sloveniji, spoštovanje kolektivnih pogodb in standarda zaposlenih, spoštovanje slovenskega jezika in s pravočasnim vključevanjem predstavnikov zaposlenih v te postopke.
- Okrepitev pristojnosti in odgovornosti finančnih regulatorjev ter boljši pretok informacij.
- Proučitev sprememb sistema javnega naročanja v smislu izboljšanja, poenostavitve, skrajšanja postopkov in ustvarjanja prihrankov, odprava kriterija najnižje cene, kjer je to smiselno ter v skladu z evropskimi direktivami in večja vključenost socialnih kriterijev v postopkih oddajanja javnih naročil.

2. VZDRŽEN MODEL GOSPODARSKEGA RAZVOJA

2. 1. Cilji

Ključni cilji vzdržnega gospodarskega razvoja v obdobju 2015-2016 bodo:

- celovita podpora rasti in razvoju gospodarstva;
- internacionalizacija slovenskega gospodarstva;
- večja atraktivnost in konkurenčnost poslovnega okolja za domača in tuja vlaganja;
- pregledno, učinkovito in stabilno poslovno okolje, brez nepotrebnih administrativnih ovir;
- ustvarjanje pogojev za odpiranje novih kakovostnih delovnih mest, s posebnim poudarkom na delovnih mestih za mlade;

- priprava strategije celovitega gospodarskega razvoja Slovenije in sektorskih politik, na osnovi strategije razvoja Slovenije;
- zagon in krepitev slovenske industrije (ponovna reindustrializacija);
- boj proti socialnemu dumpingu.

2. 2. Ukrepi

- Informiranje in zagotavljanje konkretne storitve za gospodarstvo ter za zmanjšanje administrativnih ovir po načelu vse na enem mestu – vzpostavitev VEM točk za tuje investitorje in domača podjetja.
- Presoja vpliva zakonodaje z vidika obremenitev za gospodarstvo, še posebej za MSP (MSP test).
- Zagotavljanje večje plačilne discipline vključno z državo.
- Boljše črpanje sredstev EU preko enostavnejših, usklajenih, bolj transparentnih in bolj dostopnih razpisov za podjetja ter administrativno razbremenjenim izvajanjem in spremljanjem projektov.
- Podpora razvojnemu prestrukturiranju podjetij.
- Pametno preoblikovanje nepovratnih subvencij v ugodna povratna sredstva.
- Ustrezne spodbude za podjetja v vsem življenjskem ciklu, še posebej za mlada podjetja.
- Zagotavljanje celovite podpore razvoja, inovativnosti in podjetništva v celoti.
- Spodbujanje investicij, tako domačih kot tujih, ki povečujejo dodano vrednost in ustvarjajo kakovostna delovna mesta.
- Krepitev in poglobljanje enotnega trga Slovenije in Evropske Unije ob spoštovanju vloge socialnega dialoga na vseh ravneh.
- Krepitev ozaveščenosti potrošnikov. Uvedba vsebin, ki v izobraževalnih programih prispevajo k pospeševanju domačega povpraševanja po lokalno pridelani hrani in po slovenskih izdelkih, ki dolgoročno ugodno vplivajo na lokalno samooskrbo. Povečanje notranjega povpraševanja po doma pridelani hrani prispeva k ohranitvi in razvoju kmetijske in živilarske dejavnosti ter posredno k dvigu samooskrbe države.
- Spodbujanje skladnega regionalnega razvoja.
- Podpora in primerno okolje za razvoj socialnega podjetništva in zadružništva.
- Spodbujanje turizma na temelju trajnostnega razvoja z razvojem destinacij, z oblikovanjem in razvojem vsebin, s povezovanjem subjektov, učinkovitim ter inovativnim trženjem in promocijo Slovenije kot atraktivne zelene destinacije. Ponovno vzpostaviti Slovensko turistično organizacijo (STO) s predstavništvom, s ciljem podpore promocije in razvoja turizma Slovenije doma in navzven.
- Spodbujanje razvoja prometne panoge s ciljem, da se tovor s cest preusmeri na železnice.
- Spodbujanje sonaravnega kmetijstva.
- Spodbujanje odgovorne rabe naravnih virov.

- Podpora prenosu raziskovalnih dosežkov na trge in torej v podjetja in javni sektor tako, da se pospeši tako razvoj raziskovalnih organizacij na eni strani kot predvsem rast in razvoj podjetij z visoko dodano vrednostjo in potencialom nadaljnjega zaposlovanja.
- Krepitev sodelovanja v globalnih verigah vrednosti in spodbujanje inovacijske aktivnosti podjetij ter podpora produktom in storitvam z višjo in visoko dodano vrednostjo.
- Ob sodelovanju socialnih partnerjev se pripravi Strategija pametne specializacije, za FP 2014-2020 do 31. 3. 2015, ki bo opredelila prednostna področja naložb od razvoja do trga, s katerimi bo slovensko gospodarstvo uspešno nastopalo na globalnih trgih, ter sočasno uspešno črpalo in kakovostno investiralo evropska sredstva tako domačih kot mednarodnih programov.
- Dvig domačega povpraševanja je eden izmed ključnih pogojev za gospodarsko rast, zato je potrebna priprava ukrepov za pospeševanje potrošnje, vključno s promocijo slovenskih blagovnih znamk.
- Preprečitev veriženja podjetij s strani lastnikov, ki ne poravnajo obveznosti do upnikov (zaposlenih, gospodarskih subjektov, države...) ali na drug način kršijo zakonodajo.
- De/regulacija dejavnosti, kjer je potrebna in smiselna.

3. NOV ZAGON INVESTICIJ

3.1. Cilji

Ključni cilji novega zagona investicij v obdobju 2015-2016 bodo:

- izboljšanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, še posebej gradbeništva;
- učinkovit sistem javnega naročanja in vzpostavitev sistema javno zasebnih partnerstev;
- izboljšanje infrastrukture na področjih trajnostne energetike, regionalnega razvoja in trajnostnega prometa;
- povečanje rabe slovenskega lesa in izboljšanje konkurenčnosti slovenske gozdno lesne verige, vključno s papirno industrijo;
- izboljšanje ugleda Slovenije za investicije in kot turistične destinacije.

3.2. Ukrepi

- Priprava in potrditev srednje in dolgoročnega nabora strateških projektov in investicij na nacionalni ravni, ob sodelovanju socialnih partnerjev.
- Oblikovanje Strategija domačih in tujih vlaganj v strateške investicije ob sodelovanju socialnih partnerjev, hitrejša pot do novega razvojnega zagona gospodarstva in novih kvalitetnih delovnih mest.
- Spodbujanje investicij s prioritarnimi cilji povečevanja zaposlenosti in dodane vrednosti.
- Spodbujanje velikih infrastrukturnih in razvojnih projektov kot tudi produktivnih naložb na regionalni in lokalni ravni.
- Pospešitev izvedbe strateških investicij v energetiki, v prometu in v gradbeništvu.
- Odprava nepotrebnih postopkov, ki ovirajo strateške investicije in s tem odpiranje novih delovnih mest (skladnost okoljske, prostorske, gradbene zakonodaje za umeščanje objektov v prostor,

prenos nove EU energetske direktive za umeščanje infrastrukturnih objektov evropskega pomena v prostor v našo zakonodajo).

- Okrepitev investicijskega financiranja malih in srednjih podjetij prek različnih virov, Slovenskega podjetniškega sklada in SID banke.
- Javni razpisi bodo smiselno spodbujali nastajanje, rast, razvoj in povezovanje mikro, malih in srednje velikih podjetij.
- Nadaljevanje izvajanja sheme energetske gradnje in sanacije javnih in zasebnih stavb, ki naj bo povezana s čim večjo uporabo domačega lesa.
- Ustrezna okrepitev politike spodbujanja neposrednih tujih investicij in internacionalizacije podjetij s ciljem 5 % letnega povečanja izvoza.
- Spodbujanje večje prepoznavnosti blagovne in trženjske znamke Slovenija in naložb v turistično infrastrukturo.

4. JAVNI SEKTOR

4. 1. Cilji

Javni sektor je močan družbeni podsistem in poleg gospodarskega razvoja in socialne kohezije pomeni pomemben dejavnik razvoja v državi. Učinkovit in kakovosten javni sektor prispeva h konkurenčnosti gospodarstva. Organiziran mora biti racionalno, njegove storitve kakovostne, enako dostopne in popolnoma približane (prilagojene) uporabnikom. Delovanje javnega sektorja mora biti dolgoročno finančno vzdržno in primerljivo z drugimi državami v Evropski uniji. V skladu z navedenim si je treba prizadevati za:

- učinkovit, kakovosten, prijazen in uporabniku usmerjen javni sektor;
- kakovostno in enostavno zakonodajo; debirokratizacijo, kjer je le-ta smiselna enostavno poslovno/zakonodajno okolje za razvoj gospodarstva, zadovoljstvo državljanov in administrativno razbremenitev javnega sektorja;
- vzpostavitev trajnostnega, stabilnega in finančno vzdržnega delovanja javnega sektorja;
- kakovostno upravljanje s človeškimi viri v javnem sektorju – večja fleksibilnost (kadri, plače, nagrade);
- razvoj strokovnih in funkcionalnih kompetenc znotraj javnega sektorja.

4. 2. Ukrepi

Zaradi javno finančne krize bo potrebno v skladu s cilji konsolidacije javnih financ izvajati ukrepe za:

- utrjevanje socialnega partnerstva, ki temelji na sistemu veljavnih kolektivnih pogodb in dogovorov med Vlado RS in reprezentativni sindikati javnega sektorja, s skupno zavezo za izvedbo analize oz. preučitev ustreznosti trenutno veljavne ureditve;
- izboljšanje učinkovitosti javnega sektorja z razpoložljivimi viri;
- zmanjšanje drugih izdatkov oziroma odhodkov (npr. javna naročila, učinkovito in gospodarno upravljanje premoženja, informatika, ...).

Z okrepljenimi aktivnostmi na področju javnega menedžmenta na vseh nivojih oblasti bo Slovenija dosegla dolgoročne učinke, ki se bodo odrazili v kakovostnejših javnih storitvah, boljšem poslovnem okolju in konkurenčnejšem gospodarstvu. Za doseganje ciljev v smeri večje kakovosti in učinkovitosti se bodo izvedli ukrepi za:

- Izboljšanje sistemov kakovosti in učinkovitosti ter organizacijske racionalnosti; uvedbo sistematičnega programskega načrtovanja pregleda poslovanja, vzpostavitev ciljnega vodenja in merljivih ciljev ter procesnih kazalnikov, optimizacija in racionalizacija na ravni procesov in storitev v smeri kakovostne, učinkovite in racionalne organiziranosti na državni, regijski in lokalni ravni.
- Uvedbo systemskega upravljanja s kadri, z mehanizmi jasnih kriterijev odgovornosti in motiviranja; prenova sistema plač z motivacijskimi mehanizmi in uvedba modela prestrukturiranja v smeri pravočasne prilagoditve zaposlenih za nove naloge v javnem sektorju.
- Z dodatnim finančnim vlaganjem v razvoj kompetenc in razvoj strokovne in funkcionalne usposobljenosti ter inovativnosti zaposlenih; uvedba »kompetenčnega modela« v državni upravi in jasnih ter transparentnih kriterijev karijerne poti ter permanentnega usposabljanja.
- Izboljšanje zakonodaje in upravnih postopkov (vključno z odpravo zaostankov in uvedbo sistema »VEM« na državni, regijski in lokalni ravni); zmanjšanje zakonodajnih bremen in poenostavitev postopkov za gospodarstvo in državljane, obvezna uporaba temeljnih smernic in uvedba obvezne presoje učinkov, debirokratizacija in deregulacija sistema znotraj javnega sektorja, kjer je le-to smiselno, odprava upravnih zaostankov, modernizacija upravno procesnega prava, uvedba orodij za ustrezno spremljanje upravnih postopkov in vzpostavitev ustrezne platforme za kakovostno sodelovanje z zainteresiranimi javnostmi.
- Odgovorno, odprto in transparentno delovanje in ničelna toleranca do korupcije; krepitev integritete in izvedba ukrepov za omejitev korupcijskih tveganj, večja transparentnost na področju javnih naročil in javnih razpisov ter financiranja in upravljanja javnih institucij, rotacija uradnikov.
- Gospodarno in učinkovito upravljanje stvarnega premoženja države in državne informatike; vzpostavitev centralnega vodenja in upravljanja obeh sistemov.
- Učinkovito delovanje inšpekcijskih služb.

Na širšem področju javnega sektorja bodo aktivnosti usmerjene v:

- Pripravo sprejem in postopno vzpostavljanje jasnih standardov in normativov javnih storitev ob sodelovanju in soglasju socialnih partnerjev.
- V sodelovanju socialnih partnerjev določitev obsega mreže izvajalcev javnih storitev in zagotavljanje stabilnega in vzdržnega financiranja dogovorjene kakovostne mreže javnih storitev.
- S soglasjem socialnih partnerjev se ob morebitni prenovi Zakona o zavodih opredelijo načela javnega financiranja, statusne organiziranosti in spremembe, delovno pravnega položaja zaposlenih in sodelovanja zaposlenih pri upravljanju v javnih zavodih ter sistemskih možnosti/omejitev nastopanja javnega sektorja na trgu.

5. ZDRAVSTVO

5. 1. Cilji

Temeljni cilj na področju zdravstva je ohranitev pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, korektiv obstoječega zdravstvenega sistema v smeri krepiteve javne zdravstvene službe in zagotavljanje njegove dolgoročne finančne vzdržnosti, kar bomo dosegli z izboljšanjem poslovanja na vseh ravneh, spremembami na področju financiranja, ki ne bodo pomenile dodatnih obremenitev za delodajalca, ločitvijo izvajanja javne zdravstvene službe in zasebne zdravstvene dejavnosti ter krepitev vloge in odgovornosti ZZZS za določanje obsega in standarda pravic.

Zdravstveni sistem bomo krepili na način, da bodo imele vse zavarovane osebe enako dostopnost do zdravstvenega varstva, ko ga bodo potrebovale in bodo do njega upravičene. Kakovost, varnost, dostopnost, učinkovitost in finančno vzdržnost delovanja zdravstvenega sistema bomo zagotovili s spremembami in dopolnitvami zakonodaje in na osnovi Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2015 – 2020.

5. 2. Ukrepi

- Zagotavljanje enake dostopnosti do varnih, kakovostnih in uspešnih zdravstvenih storitev, ki jih bolniki potrebujejo in so do njih upravičeni, in s tem zmanjševanje neenakosti v zdravju ter skrajšanje čakalnih dob.
- Razvijanje in spodbujanje preventivnih programov za krepitev splošnega in poklicnega zdravja in varnosti, promocijskih programov za zdrav življenjski slog in programov za zgodnje odkrivanje bolezni.
- Optimizacija mreže javne zdravstvene službe na vseh nivojih zdravstvene dejavnosti s posebnim poudarkom na krepitevi primarne zdravstvene dejavnosti in dejavnosti javnega zdravja ter krepitev vloge zdravstvenih domov kot osrednjih nosilcev zdravstvene dejavnosti na primarnem nivoju.
- Transparentna razmejitev izvajanja javne zdravstvene službe in zasebne zdravstvene dejavnosti pri izvajalcih javne zdravstvene službe ter izenačitev nadzora in povečanje učinkovitosti nadzora nad delovanjem koncesionarjev in javnih zdravstvenih zavodov.
- Ureditev področja koncesij s podeljevanjem koncesij na podlagi javnih razpisov, za določen čas, tam kjer javni zdravstveni zavod ne more zagotavljati zadostnega obsega storitev v skladu s sprejeto mrežo in ob zahtevi, da koncesionarje zavezujejo smiselno enaka pravila kot zavezujejo javne zavode.
- Nadgradnja sistema zagotavljanja nujne medicinske pomoči.
- Uvedba mehanizmov za učinkovitejšo izrabo razpoložljivih sredstev in dvig kakovosti zdravstvenih storitev.
- Razbremenitev zdravstvene blagajne izdatkov, ki niso zdravstvenega značaja in nimajo podlage v zavarovanju.
- Zagotovitev sprememb v organizaciji, upravljanju in vodenju javnih zdravstvenih zavodov, s ciljem večje optimizacije procesov, finančne racionalizacije, avtonomije in odgovornosti menedžmenta.

- Spremembe na področju zbiranja sredstev za zdravstveno varstvo, tako da se ukine dopolnilno zdravstveno zavarovanje z ustrezno nadomestitvijo, ki ne bo dodatno obremenjevala delodajalca.
- Poenotenje in standardizacija materialov, storitev in opreme z uveljavitvijo preglednega in enotnega sistema javnega naročanja v zdravstvu s skupnimi javnimi naročili.
- Vzpostavitev mehanizmov za zaznavanje in preprečevanje korupcije.
- Izboljšanje uspešnosti in kakovosti javne zdravstvene mreže tudi z večjo informatizacijo ter povezovanjem in poenotenjem informacijskih sistemov.
- Ustrezen razvoj in priznavanje kompetenc delavcev v zdravstveni dejavnosti.
- Krepitev vloge in odgovornosti ZZSZ kot kupca zdravstvenih storitev v imenu in za račun zavarovancev.
- Določitev postopka registracije poklicnih bolezni.
- Sprejem ukrepov za obvladovanje poklicnih bolezni, za njihovo preprečevanje in odpravo njihovih posledic ter proučitev možnosti uvedbe diferencirane prispevne stopnje za poklicne bolezni in poškodbe pri delu, na ravni delodajalca.
- Preučitev možnosti krajšanja obdobja plačila nadomestila za bolniško odsotnost, ki gre v breme delodajalca.
- Z optimizacijo medicinske in delovne rehabilitacije se zagotovijo boljše možnosti za hitrejše vračanje delavcev na delo zaradi bolniške odsotnosti.
- Sofinanciranje preventivnih in promocijskih programov socialnih partnerjev za varno in zdravo delo.

6. PLAČE

- Kolektivne pogodbe dejavnosti predstavljajo temelj za določanje višine in načina obračuna plač v zasebnem sektorju.
- Podpisniki tega sporazuma si bomo prizadevali, da se v bipartitnih pogajanjih o plačah pri kolektivnih pogodbah zasebnega sektorja upošteva inflacija in dela rasti produktivnosti dela po panogah.
- V javnem sektorju so temelj določanja višine in načina obračuna plač Zakon o sistemu plač v javnem sektorju in Kolektivna pogodba v javnem sektorju skupaj s kolektivnimi pogodbami dejavnosti.
- Rast bruto plač v javnem sektorju ne more biti višja kot v zasebnem.

7. TRG DELA

7. 1. Cilji

Na področju zaposlovanja je ključni cilj postopno dvigovanje stopnje zaposlenosti v populaciji med 20. in 64. letom starosti v smeri doseganja cilja EU 2020, ki znaša 75% stopnjo zaposlenosti, in

omogočiti ter spodbuditi hitrejši vstop na trg dela pri mladih in drugih težje zaposljivih skupin ter cilj doseganja ustreznega razmerja med varnostjo zaposlitve, fleksibilnostjo zaposlovanja in zmanjšanjem segmentacije na trgu dela.

Vsi ukrepi tega poglavja se izvajajo ob sodelovanju socialnih partnerjev, pri morebitnih spremembah Zakona o delovnih razmerjih pa je potrebno soglasje socialnih partnerjev.

7. 2. Ukrepi

- Sproti bomo spremljali učinke reforme trga dela iz leta 2013 in drugih zakonodajnih sprememb na področju trga dela od leta 2013 dalje ter po predhodni razpravi ESS in po potrebi pripravili predloge nadaljnjih ukrepov za doseganje ciljev na trgu dela.
- Preureditev možnosti dela upokoјencev.
- Proučiti ustreznost ureditve instituta čakanja na delo z možnostjo vključitve instrumentov Zavoda za zaposlovanje.
- Uvedba spodbud za delodajalce za večjo uporabo dela za krajši delovni čas v okviru delitve delovnega mesta, mentorskih shem, dela na domu in dela na daljavo.
- Priprava predloga za vzpostavitev sklada za odpravnine.
- Na področju aktivne politike zaposlovanja bo opravljena celovita analiza uspešnosti in učinkovitosti izvajanih ukrepov v okviru finančne perspektive 2007-2013 (izplačila do 2015) in na tej podlagi, v dogovoru s socialnimi partnerji, oblikovali ukrepe aktivne politike zaposlovanja, katerih cilj omogočiti in spodbuditi hitrejši vstop na trg dela pri mladih in drugih težje zaposljivih skupinah s posebnim poudarkom na dolgotrajno brezposelnih, starejših in invalidih.
- Ureditev politike štipendiranja za deficitarne poklice in preučitev možnosti za večjo uporabnost kadrovskih štipendij.
- Na področju varnosti in zdravja pri delu bo opravljena analiza stanja in izvajanja nacionalnega programa varnosti in zdravja pri delu, na podlagi katere bo potrebno ugotoviti, ali so glede na ocenjeno stanje in v resoluciji opredeljene cilje, ukrepi, ki jih predvideva Resolucija o Nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu iz leta 2003, še primerni in zadostni. Na podlagi ugotovitev iz analize in ob upoštevanju strateškega okvirja za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2014-2020, bo pripravljen predlog Strategije Republike Slovenije na tem področju.
- Identifikacija vzrokov za nizko stopnjo delovne aktivnosti starejših in ocena učinkov že izvedenih sprememb sistemske zakonodaje ter na podlagi tega razvoj nadaljnjih ukrepov, ki bodo prispevali k daljšemu ostajanju zaposlenih na trgu dela, ter ustvarjanju pogojev za prenos znanja s starejših na mlade v okviru konkretnih zaposlitev
- Okrepitev vloge socialnih partnerjev na področju izvajanja ukrepov aktivne politike zaposlovanja.
- Oblikovanje mehanizma za spodbujanje in učinkovito usposabljanje zaposlenih in brezposelnih.

8. POKOJNINSKI SISTEM

8. 1. Cilji

Zagotovitev in ohranitev javnofinančno vzdržnega pokojninskega sistema, ki temelji na medgeneracijski solidarnosti in dostojnih pokojninah v obdobju, za katerega se sklepa socialni sporazum. Prizadevali si bomo za ohranjanje kupne moči pokojnin in standarda upokojencev.

8. 2. Ukrepi

- Spremljanje in obravnava učinkov reforme pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz leta 2012 z vidika doseganja njenih ciljev, predvsem javnofinančne vzdržnosti in dostojnosti pokojnin (vključujoč tudi analizo razlik v višini pokojnin med moškimi in ženskami).
- Do konca leta 2015 se bodo pripravila strokovna izhodišča za reformo pokojninskega in invalidskega zavarovanja po letu 2020, katerih namen bo predstaviti nabor možnih rešitev, ki bodo zagotovile javnofinančno vzdržnost pokojninskega sistema in dostojne pokojnine.
- Priprava sprememb invalidskega zavarovanja, vključno s proučitvijo ali so zagotovljeni ustrezni pogoji za uresničevanje pravice do poklicne rehabilitacije in zaposlitvene rehabilitacije delovnih invalidov in ustrezna socialna varnost delovnih invalidov, z možnostjo uvedbe diferencirane prispevne stopnje za delodajalce.
- Spremembe poklicnega zavarovanja, katere namen bo zagotoviti ustrezno socialno varnost zaposlenih, ki se zaradi dela na težkih in zdravju škodljivih delovnih mestih predčasno upokojijo do upokojitve v obveznem zavarovanju.
- Vzpostavitev demografskega sklada v okviru preoblikovanja Kapitulske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja, katerega namen bo dolgoročno zagotavljati dodatne vire za financiranje obveznega pokojninskega sistema. Namen demografskega sklada je dodaten vir za finančno vzdržnost obveznega pokojninskega zavarovanja v letih nizkega razmerja med številom zavarovancev in upokojencev.
- Proučitev in priprava podlage za ustanovitev enotnega izvedenskega organa (ZPIZ, ZZZS, ZRSZ ter dolgotrajno nego in oskrbo ter potrjevanje suma poklicnih bolezni) na ravni države.

9. IZVAJANJE EVROPSKE KOHEZIJSKE POLITIKE

9.1. Cilji

Osrednji cilj evropske kohezijske politike je ekonomska, socialna in teritorialna kohezija. Evropski strukturni in investicijski skladi zagotavljajo podporo, ki dopolnjujejo nacionalne, regionalne in lokalne ukrepe za doseganje krovnih ciljev strategije Evropa 2020. Na področju kohezijske politike bomo spodbujali partnerstvo s krepitvijo socialnega dialoga in institucionalne zmogljivosti socialnih partnerjev. Na izvajalski ravni bomo začeli z izvajanjem Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, zaključili bomo izvajanje operativnih programov za obdobje 2007-2013 ter učinkovito črpali evropska kohezijska sredstva.

9. 2. Ukrepi

- Podpiranje ukrepov z vidika sodelovanja socialnih partnerjev v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020:
 - ukrepi za doseganje cilja krepitve zmogljivosti socialnih partnerjev,
 - izvajanje študij in analiz s področja socialnega dialoga, industrijskih odnosov in trga dela,
 - podpora vzpostavitvi strokovnih teles in modelov za spodbujanje izmenjave izkušenj in dobrih praks na področju socialnega dialoga,
 - izobraževanje, izmenjave izkušenj in dobrih praks,
 - spodbujanje sodelovanja z zasebnim sektorjem, nevladnimi organizacijami in javnimi institucijami, spodbujanju inovativnosti v vsebinah socialnega dialoga na nacionalnem, sektorskem, regijskem, lokalnem in podjetniškem nivoju,
 - aktivnosti na področju razvoja soupravljanja na različnih nivojih ter varnosti in zdravja pri delu,
 - podpora vzpostavitvi centrov socialnih partnerjev za mirno reševanje sporov,
 - podpora izvajanju informiranja in osveščanja o zakonodaji in pravicah iz dela,
 - ukrepi, ki preprečujejo sivo ekonomijo in podpora socialnim partnerjem pri krepitvi njihove vloge,
 - ukrepi za spodbujanje programov zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu za vse generacije na ravni podjetij,
 - krepitev socialnega dialoga pri celovitem urejanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter tesnejšega sodelovanja med podjetji in javnimi institucijami, socialnimi partnerji na trgu dela z namenom zagotavljanja podpore pri aktivnem staranju,
 - ukrepi povezovanja med institucijami izobraževanja in usposabljanja s širšim okoljem,
 - ukrepi za uskladitev standardov in izobraževalnih programov s potrebami na trgu dela.
- Doseganje krovnih ciljev Strategije Evropa 2020.

10. KAKOVOSTNI SISTEM VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

10. 1. Cilj

Razvoj kakovostnega sistema vzgoje in izobraževanja, ki posameznikom omogoča doseganje visoke ravni splošnih in poklicnih kompetenc, za uspešno poklicno vključevanje v zasebni in javni sektor ter v življenje, aktivno sodelovanje v demokratičnih procesih odločanja, utrjevanje medčloveške solidarnosti, spodbujanje socialno-tržnega gospodarstva ter utrjevanje ustavno opredeljenih struktur socialne države.

Za doseganje višje ravni razvitosti družbe je potrebno vzpostaviti vzgojno-izobraževalni sistem, ki bo zagotavljal odličnost v vzgoji in izobraževanju na vseh ravneh, omogočiti dostopnost do vzgoje, izobraževanja in znanja ter uskladiti vsebine izobraževalnih programov s potrebami sodobne družbe. Izobraževalni programi morajo zagotoviti znanja in kompetence za zaposljivost in ustvarjalno delo tudi za čas brezposelnosti.

10. 2. Ukrepi

- Postopna uveljavitev priporočil UNESCO in OECD, v zvezi s financiranjem izobraževanja iz javnih sredstev in sicer, da se za izobraževanje nameni 6 % BDP in da se znotraj tega uporabi 2 % za terciarno izobraževanje.
- Postopna uveljavitev priporočil EU v zvezi s financiranjem raziskovanja in razvoja.
- Ohranitev in dosledno izvajanje veljavnih normativov in standardov na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja in njihovo morebitno spreminjanje izključno v soglasju s socialnimi partnerji.
- Učinkovitejše upravljanje in vodenje javnih izobraževalnih in raziskovalnih organizacij.
- Stabilnejše financiranje (kosovno financiranje) visokošolskih in javnih raziskovalnih institucij s sistemom večletnih in institucionalnih pogodb, pri čemer je izhodišče za financiranje temeljnega stebra (za določitev sredstev) leto 2011.
- Dostopnost brezplačnega študija za vse, razen za tiste, ki so to možnost že izrabili.
- Krepitev odzivnosti celotnega izobraževalnega sistema s sodelovanjem vseh socialnih partnerjev pri načrtovanju ter pri izvajanju poklicnega, strokovnega in visokošolskega izobraževanja.
- Izboljšanje pretoka znanja med izobraževanjem, raziskovalno sfero in gospodarstvom ter spodbujanje vlaganj gospodarstva v t.i. trikotnik znanja: izobraževanje - raziskave – inovacije v skladu z novejšimi inovacijskimi modeli.
- Vključevanje strokovnjakov iz gospodarstva in negospodarstva v izvedbo strokovnih študijskih programov.
- Zagotovitev plačanega pripravništva.
- Sistemska ureditev vajeništva ob zagotovitvi stabilnega in dolgoročnega financiranja.
- Promocija poklicnega in strokovnega izobraževanja med mladimi, delodajalci in starši, v kateri bodo v polni meri vključeni vsi socialni partnerji, še posebej za poklice, ki so na trgu deficitarni.
- Vzpostavitev učinkovitega sistema karijerne orientacije po vsej izobraževalni vertikali z aktivnim vključevanjem vseh socialnih partnerjev.
- V skladu z UNESCO-vim Priporočilom o statusu učiteljev učiteljskim organizacijam omogočiti sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju izobraževalnih politik.
- Povečanje dostopnosti različnih oblik vseživljenjskega učenja, zlasti na področju usposabljanja.
- Uveljavitev ustreznega sistema priznavanja neformalnih poklicnih kvalifikacij.
- Oblikovanje in vključitev informiranja mladih o podjetnosti, področju varstva in zdravja na delu, delovanju socialne države in socialnega partnerstva ter pravicah na trgu dela v izobraževalni sistem RS.
- Zagotovitev financiranja Nacionalne agencije RS za kakovost v visokem šolstvu.

11. PRAVNA VARNOST/DRŽAVA

11.1 Cilji

Jasna, razumljiva, pregledna in nedvoumna zakonodaja je temelj za zagotavljanje zaupanja ljudi v pravni red Republike Slovenije ter spoštovanja zakonskih določil. Raven pravne varnosti, zaupanje

ljudi v pravni sistem in v delo državnih ter sodnih organov je odvisna tudi od uresničevanja pravic v praksi, trajanja upravnih in sodnih postopkov, dostopnosti do pravnih sredstev ter od predvidljivosti in stabilnosti pravnih norm. Oblikovanje zakonodaje mora biti v čim manjši meri odvisno od vsakokratne politike. Delovanje vseh državnih organov ter institucij pa mora biti neodvisno, hitro, pregledno in učinkovito, tako pristojnih inšpekcijskih služb, nadzornih služb kot tudi policije, tožilstva in sodstva.

Preseči je potrebno miselnost, da bodo vse probleme v družbi reševala sodišča in to nadomestiti z miselnostjo, da je zaradi ustreznega delovanja organov pregona in pravosodja ter drugih državnih organov, katerih delo je posredno vezano na delovanje pravosodnih organov, primerneje spoštovati pravni red v državi.

Medsebojno povezan in usklajen pravni sistem, zlasti pa njegovo učinkovito delovanje, je osnovni temelj za zagotavljanje pravne varnosti in družbenega okolja, ki spodbuja gospodarsko rast, zmanjšuje delež sive ekonomije, korupcije, preprečuje nelojalno konkurenco, ustvarja trajnostni razvoj in družbeni napredek.

Socialni partnerji smo enotni, da potrebujemo stabilen, konsistenten in učinkovit pravni sistem.

Predvidljivost in stabilnost pravnega okvirja, spoštovanje zakonodaje in spoštovanje ter dosledno izvrševanje sodnih in upravnih odločb ter zaupanje ljudi v pravno državo je eden od glavnih temeljev gospodarskega in socialnega razvoja Slovenije.

11.2 Ukrepi

- Krepi nadaljnja prizadevanja glede učinkovitost dela sodišč, državnega tožilstva in državnega pravobranilstva, inšpekcijskih služb ter uporabe nadzornih mehanizmov, z zagotavljanjem njihove neodvisnosti ali samostojnosti, najvišje stopnje usposobljenosti in etičnosti, dopustno poenostavitvijo postopkov ter z zagotovitvijo ustreznih kadrovskih, materialnih in finančnih pogojev za opravljanje dela, ter s posebnim poudarkom na permanentnem izobraževanju zaposlenih v pravosodju.
- Spodbujati uporabo alternativnih načinov reševanja sporov.
- Oblikovati sistemske ukrepe, ki bodo pripomogli k poenotenju sodne prakse.
- Pri oblikovanju zakonodaje zasledovati cilj po nadaljnjem zmanjševanju trajanja sodnih postopkov ter uresničitve pravice strank do sojenja v razumnih rokih.
- Pripravljati jasno, razumljivo in nedvoumno zakonodajo ob upoštevanju Resolucije o normativni dejavnosti ter skrbeti za njeno stabilnost, zlasti ko gre za postopkovne rešitve.
- Priprava sistemske analize izvajanja zakonodaje s področja postopkov zaradi insolventnosti v okviru posebne medinstitucionalne implementacijske skupine in po potrebi priprava nabora ukrepov za izboljšanje implementacijskega okvirja.
- Sprememba Zakona o izvršbi in zavarovanju na način, da z izvršilnim sredstvom ni možno poseči pod minimalno plačo, zmanjšano za prispevke in davke ter proučitev ustreznosti sodne prakse in zakonodaje z namenom preprečitve nesorazmernega posega na povračila stroškov dela.
- Sprememba prevzemne zakonodaje na način, da se v skladu z evropskimi predpisi o prevzemih (Direktiva 2004/25/ES, Direktiva 2001/23/ES) in Zakonu o sodelovanju delavcev pri upravljanju zagotovi večja informiranost zaposlenih, večja transparentnost prevzemnega postopka in zmanjša možnost zlorab.